

10. ielikums

ECB SPECIĀLISTU MAKROEKONOMISKĀS IESPĒJU APLĒSES EURO ZONAI

Pamatojoties uz informāciju, kas pieejama līdz 2008. gada 14. februārim, ECB speciālisti sagatavojuši euro zonas makroekonomiskās attīstības iespēju aplēses.¹ Paredzams, ka reālā IKP gada vidējais pieaugums 2008. gadā būs 1.3–2.1% un 2009. gadā – 1.3–2.3%. Gaidāms, ka vispārējā SPCI vidējais pieauguma temps 2008. gadā būs 2.6–3.2% un 2009. gadā – 1.5–2.7%.

Tehniskie pieņēmumi par procentu likmēm, valūtu kursiem, naftas cenām un fiskālo politiku

Tehniskie pieņēmumi par procentu likmēm un gan naftas, gan neenerģijas preču cenām balstīti uz tirgus gaidām atbilstoši stāvoklim 2008. gada 14. februārī. Tirgus gaidas attiecībā uz īstermiņa procentu likmēm, ko nosaka pēc 3 mēnešu EURIBOR, novērtētas, balstoties uz biržā netirgoto nākotnes līgumu procentu likmēm, kas atspoguļo ienesīguma līknes stāvokli pēdējā datu aktualizēšanas termiņā. Attiecīgi kopējais vidējais rādītājs 2008. gadā varētu būt 4.2% un 2009. gadā – 3.5%.² Šis ir tīri tehniska rakstura pieņēmums. Tirgus gaidas attiecībā uz euro zonas valstu valdību 10 gadu obligāciju nominālajām peļņas likmēm rāda, ka 2008. gadā vidējais līmenis būs 4.3% un 2009. gadā – 4.5%. Pamataplēsē ietverts arī pieņēmums, ka iespēju aplēšu periodā banku ilgtermiņa aizdevumu procentu likmju starpības atspoguļos neseno vēroto paaugstināto riska apzināšanos finanšu tirgos. Pamatojoties uz tendencēm biržā tirgoto nākotnes līgumu tirgū divu nedēļu periodā, kas beidzās pēdējā datu aktualizēšanas termiņā, pieņemts, ka naftas gada vidējās cenas 2008. gadā būs 90.6 ASV dolāri par barelu un 2009. gadā – 89.1 ASV dolārs par barelu. Pieņemts, ka neenerģijas preču cenu gada vidējais pieaugums ASV dolāros 2008. gadā būs 12.7% un 2009. gadā – 6.1%.

Izdarīts tehniskais pieņēmums, ka iespēju aplēšu periodā divpusējie valūtu kursi nemainās salīdzinājumā ar vidējiem rādītājiem, kas dominēja divu nedēļu laikā līdz pēdējam datu aktualizēšanas termiņam. Tas nozīmē, ka euro kurss attiecībā pret ASV dolāru 2008. gadā ir 1.47 un 2009. gadā – 1.46 un ka efektīvais euro kurss 2008. gadā ir vidēji par 3.6% augstāks nekā 2007. gada vidējais rādītājs un 2009. gadā – vidēji par 0.2% zemāks nekā 2008. gada vidējais rādītājs.

Pieņēmumi par fiskālo politiku pamatoti uz atsevišķu euro zonas valstu budžeta plāniem. Tie ietver visus politikas pasākumus, kurus jau apstiprinājis parlaments vai kuri jau detalizēti izstrādāti un, ļoti iespējams, tiks apstiprināti likumdošanas procesā.

Pieņēmumi attiecībā uz starptautisko vidi

Paredzams, ka tautsaimniecības izaugsmes palēnināšanās ASV un vairākās pasaules attīstītājās valstīs mazinās pasaules tautsaimniecības izaugsmes perspektīvas, atspoguļojot arī finanšu satricinājuma ietekmi. Tomēr gaidāms, ka paredzētais augošais iekšzemes pieprasījums attīstības valstīs un augsto preču cenu izraisītā tirdzniecības nosacījumu uzlabošanās preču eksportētājvalstīs palēninās kopējo pieprasījuma samazināšanos. Paredzams, ka kopumā pasaules reālā IKP gada kāpums ārpus euro zonas pēc tam, kad 2007. gadā tas sasniedza 5.7%, 2008. gadā palēnināsies līdz 4.6%, bet 2009. gadā pakāpeniski atjaunosies. Tiek lēsts, ka 2008. gadā pieaugums euro zonas ārējos eksporta tirgos palēnināsies līdz 5.5% (2007. gadā – 6.2%), bet atjaunosies 2009. gadā (6.2%).

¹ ECB speciālistu makroekonomiskās iespēju aplēses papildina Eurosistēmas speciālistu makroekonomiskās iespēju aplēses, ko divas reizes gadā kopīgi sagatavo ECB un euro zonas NCB eksperti. Izmantotās metodes atbilst Eurosistēmas speciālistu iespēju aplēsēs izmantotajām metodēm, kas aprakstītas dokumentā *A guide to Eurosystem staff macroeconomic projection exercises* (ECB, 2001. gada jūnijs). Lai atspoguļotu ar iespēju aplēsēm saistīto nenoteiktību, katra mainīgā lieluma atainošanai izmanto diapazonus. Diapazonus veido, izmantojot atšķirības starp faktisko iznākumu un vairāku iepriekšējo gadu laikā sagatavotajām iespēju aplēsēm. Diapazons ir divreiz lielāks par šo atšķirību vidējo absolūto vērtību. Taču, ņemot vērā norises finanšu tirgos, iespējams, ka ar iespēju aplēsēm saistītā nenoteiktība pašlaik ir lielāka nekā parasti.

² Tirgus gaidas, ko nosaka, ņemot vērā biržā netirgoto nākotnes līgumu procentu likmes, var nedaudz atšķirties no EURIBOR biržā tirgoto nākotnes līgumu procentu likmēm. Sk. metodoloģisku skaidrojumu 2007. gada marta "Mēneša Biļetena" ielikumā "ECB speciālistu makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai".

Reālā IKP pieauguma iespēju aplēses

Pēc divu gadu izaugsmes, kas pārsniedza potenciālās izaugsmes aplēses, ārējā pieprasījuma attīstības, notiekošā finanšu satricinājuma un preču cenu pieauguma ietekmē gaidāms, ka euro zonas reālā IKP pieaugums 2008. gadā kļūs mērenāks. Tā rezultātā paredzams, ka reālā IKP gada vidējais pieaugums 2008. gadā būs 1.3–2.1% un 2009. gadā – 1.3–2.3% (2007. gadā – 2.6%). Gaidāmā palēnināšanās atspoguļo gan eksporta, gan iekšzemes pieprasījuma lēnāku kāpumu. Euro zonas eksporta pieaugumu mazina paredzētais ārējā pieprasījuma kritums un agrākais euro kursa kāpums. Gaidāms, ka kopā ar peļņas kāpuma mazināšanos un stingrākiem finansēšanas nosacījumiem tas radīs investīciju pieauguma sarukumu. Paredzams, ka privāto patēriņu ietekmēs nelabvēlīga preču cenu attīstība, kas samazinās reāli rīcībā esošos ienākumus.

A tabula. Makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai

(gada vidējās pārmaiņas; %)^{1), 2)}

	2007	2008	2009
SPCI	2.1	2.6–3.2	1.5–2.7
Reālais IKP	2.6	1.3–2.1	1.3–2.3
Privātais patēriņš	1.6	1.1–1.7	1.0–2.4
Valdības patēriņš	1.9	1.1–2.1	1.0–2.0
Kopējā pamatkapitāla veidošana	4.6	0.5–3.1	0.2–3.4
Eksports (preces un pakalpojumi)	5.7	2.6–5.6	3.1–6.3
Imports (preces un pakalpojumi)	4.9	2.0–5.4	2.9–6.3

1) Reālā IKP un tā sastāvdaļu iespēju aplēsēs izmantoti atbilstoši darbadienu skaitam koriģēti dati. Eksporta un importa iespēju aplēsēs ietverta euro zonas iekšējā tirdzniecība.

2) Iespēju aplēsēs 2008. un 2009. gada iespēju diapazonā Kipra un Malta ietvertas kā euro zonas dalībnieces. 2008. gada vidējās procentuālās pārmaiņas aprēķinātas, ietverot Kipru un Maltu euro zonā jau 2007. gadā. Kipras un Maltes īpatsvars euro zonas IKP ir attiecīgi aptuveni 0.2% un 0.1%.

Cenu un izmaksu iespēju aplēses

Pēc nesenā inflācijas kāpuma 2008. gada janvārī (līdz 3.2%) tiek lēsts, ka kopējā SPCI vidējais pieauguma temps 2008. gadā būs 2.6–3.2%. Augstā gada inflācija 2008. gadā galvenokārt saistīta ar enerģijas un pārtikas cenu kāpumu. Pamatojoties uz pašreizējām biržā tirgoto nākotnes līgumu cenām enerģijai un pārtikai, gaidāms, ka 2008. gadā globālais preču cenu spiediens mazināsies. Attiecībā uz iekšzemes cenu spiedienu iespēju aplēšu pamatā ir gaidas, ka 2008. gadā darba samaksas kāpums nedaudz pieaugs, atspoguļojot kolektīvās vienošanās par augstāku darba samaksu, īpaši valsts sektorā. Paredzams, ka tas izraisīs spēcīgāku vienības darbaspēka izmaksu kāpumu, jo gaidāms, ka 2008. gadā saglabāsies pamatā stabils darba ražīguma pieaugums. Taču lielāku vienības darbaspēka izmaksu augšupvērsto ietekmi iespēju aplēsēs kompensē zemāks peļņas maržu pieaugums 2008. gadā, kas atbilst zemākai ekonomiskās aktivitātes perspektīvai. Paredzams, ka inflācija 2009. gadā būs 1.5–2.7%. Šo iespēju aplēšu pamatā ir pieņēmums, ka 2009. gadā saglabāsies pamatā stabils darba samaksas kāpums.

Salīdzinājums ar 2007. gada decembra iespēju aplēsēm

Salīdzinājumā ar 2007. gada decembra "Mēneša Biļetenā" publicētajām Eurosistēmas speciālistu makroekonomiskajām iespēju aplēsēm 2008. un 2009. gadā paredzamie reālā IKP pieauguma diapazoni ir koriģēti un tagad ir zemāki, atspoguļojot gaidāmā euro zonas ārējā pieprasījuma samazināšanās, spēcīgāka preču cenu spiediena un finanšu tirgu norišu ietekmi.

Paredzams, ka 2008. un 2009. gadā kopējā SPCI gada pieauguma tempa diapazoni būs augstāki, galvenokārt atspoguļojot spēcīgāku enerģijas un pārtikas cenu inflāciju un gaidāmo augstāku darbaspēka izmaksu spiedienu, nekā paredzēts 2007. gada decembra iespēju aplēsēs.

B tabula. Salīdzinājums ar 2007. gada decembra iespēju aplēsēm

(gada vidējās pārmaiņas; %)

	2007	2008	2009
Reālais IKP – 2007. gada decembris	2.4–2.8	1.5–2.5	1.6–2.6
Reālais IKP – 2008. gada marts	2.6	1.3–2.1	1.3–2.3
SPCI – 2007. gada decembris	2.0–2.2	2.0–3.0	1.2–2.4
SPCI – 2008. gada marts	2.1	2.6–3.2	1.5–2.7

© Eiropas Centrālā banka, 2008

Adrese: Kaiserstrasse 29, 60311 Frankfurt am Main, Germany

Pasta adrese: Postfach 16 03 19, 60066 Frankfurt am Main, Germany

Tālrunis: +49 69 1344 0

Fakss: +49 69 1344 6000

Interneta lapa: <http://www.ecb.europa.eu>

Visas tiesības rezervētas.

Atļauta pārpublicēšana izglītības un nekomerciālos nolūkos, norādot avotu.